

Dues aportacions a les jornades «Scanner: recerca i creació»

Jaume Melendres

La recerca té alguna cosa a veure amb el teatre i la dansa? Sí: en totes les recerques hi una *mise en scène*, un vestuari, una utilleria minuciosament estudiada, un vocabulari, un pressupost, una coreografia, una intenció estètica i ètica.

El teatre i la dansa també són recerca? Sí: en qualsevol creació hi ha una voluntat de saber, una curiositat, uns pressupòsits morals, un pressupost, una imatge del futur i un lèxic que, no per atzar, sovint recorre a termes com ara 'laboratori', 'taller', 'teatre experimental' o 'work in progress' —sinònim perfecte de treball d'investigació.

Així doncs, recerca i creació estan estretament unides. Ni són antagòniques, ni paral·leles, sinó que sovint convergeixen, s'entrecreuen.

Des d'aquesta convicció, l'Institut del Teatre, en el marc d'activitats de l'associació europea d'escoles de teatre «École des écoles», va organitzar els dies 27, 28 i 29 d'octubre del 2008 unes jornades que, sota el títol de «Scanner: recerca i creació», posaven sobre la taula aquestes qüestions, essencials per a una institució que des dels seus orígens, fa gairebé cent anys, ha associat la pedagogia i la investigació i que ara, com la majoria de centres pedagògics superiors del continent, és a les portes de la integració en un espai d'estudis superiors que instaurarà unes noves relacions entre la docència, l'aprenentatge i la recerca.

Al *skyline* d'aquest Scanner s'hi perfilava un objectiu: ¿podem legitimar socialment i acadèmicament la creació escènica com una eina d'exploració, de producció de nous sabers, de posicionament ideològic? ¿Pot acceptar la universitat del nou espai europeu l'entrada dels creadors al territori fins ara reservat a la recerca convencional —humanística o científica—, amb les seves exhaustives bibliografies, amb els seus considerandos i els seus ergos escolàstics? ¿Quines són les condicions —legals, culturals— per aconseguir aquesta legitimació? ¿Pina Bausch, Peter Brook (o Stanislavski, Brecht, Kantor, Grotowski si encara fossin vius) podrien rebre ajuts públics a la recerca i no només a la creació? ¿Es pot concebre una recerca no decimonònica —no ancorada en rutines que, sovint, amaguen interessos estretament corporatius—, capaç d'instaurar noves metodologies, nous criteris d'avaluació?

Les jornades «Scanner» han estat un primer pas a Europa en el plantejament d'aquestes qüestions que, com les nines russes, amaguen un seguit d'altres interrogants. Hi han participat una seixantena de persones —artistes, professors, estudiants i investigadors de diversos països— que, sota la forma de ponències, interpellacions o comentaris, han aportat una rica gamma de punts de vista que pretenem desenvolupar i aprofundir en nous encontres.

Publiquem ara dues importants aportacions al Scanner: la de la professora Josette Féral (Université de Québec à Montréal, Canadà), i la del professor José Antonio Sánchez (Universidad de Alcalá, Espanya). Al nostre entendre, són, en aquest territori, dues veus tan expertes com clarividents.

Estudis Escènics publicarà en els propers números altres de les aportacions fetes a les jornades Scanner.

